

Впровадження цифрових технологій в освітній процес підготовки майбутніх педагогів професійної освіти сприятиме, водночас, підвищенню ефективності навчання та забезпечення якісної освіти. Адже використання цих інновацій в навчальному процесі сприяє активізації навчальної діяльності, підвищенню мотивації студентів та покращенню якості навчання. Застосування цифрових технологій в освітньому процесі дозволить: студентам самостійно здійснювати вибір матеріалу з дисциплін, що вивчаються; на заключному етапі вивчення матеріалу проводити діагностику стану сформованості знань з подальшою перевіркою допущених помилок; вести постійну роботу у напрямі самопідготовки та самоконтролю вивченого матеріалу; пакети прикладних програм дозволяють проводити різноманітні види роботи; підвищується інтерес до дисципліни, що вивчається, і як наслідок посилюється мотивація до навчання; активізувати розвиток логічного, алгоритмічного та образного мислення тощо.

Таким чином, цифрові технології в освіті активізують самоосвітню діяльність студентів, допомагають змінити та підвищити роль викладачів. Замість того, щоб просто передавати знання, вони стають співавторами знань, тренерами, наставниками.

Список використаних джерел

1. Черновол Є., Чепелюк А., Куртяк Ф. Щодо цифровізації освітнього процесу у закладах вищої освіти України: нові можливості та перспективи. *Академічні візії*. 2023. № 15. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/132> (дата звернення: 12.08.2024).
2. Abysova M., Kravchuk M., Hurniak O. Digitalization in university education: didactic aspects. *Information Technologies and Learning Tools*. 2023. Vol. 93. №1. Pp. 68–79.
3. Ahmed A., Ganapathy A. Creation of automated content with embedded artificial intelligence: a study on learning management system for educational entrepreneurship. *Academy of Entrepreneurship Journal*. 2021. № 27(3). Pp.1–10.

Ольга Главацька,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри освітології і педагогіки,

Західноукраїнський національний університет

Анна Майборода,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,

Західноукраїнський національний університет

ВПРОВАДЖЕННЯ В ІНКЛЮЗИВНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ІННОВАЦІЙНИХ ФОРМ РОБОТИ ІЗ ДІТЬМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Соціально-економічні, суспільно-політичні та культурні процеси, що відбувається в нашій державі, сучасні світові тенденції гуманізації, інтеграції суспільства призвели до істотних змін в галузі освіти: ставляться нові стратегічні завдання і цілі, застосовуються інноваційні освітні й виховні технології, оновлюються зміст та форми організації освітнього процесу,

запроваджується технологія навчання, що ґрунтується на нових методологічних засадах, сучасних дидактичних принципах.

Розвиток сучасної України й інтеграція у європейський простір значною мірою впливають на формування освітньої політики. Створення інклюзивного освітнього середовища є надзвичайно важливим питанням для нашої держави.

Дослідженню проблем освіти дітей з особливими потребами присвячені праці багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців: Ю. Василькової, А. Колупаєвої, Т. Ілляшенко, Л. Шипіциної та ін. Такі науковці як Ю. Василькова, Т. Ілляшенко, А. Колупаєва зазначають, що головною умовою дитячого благополуччя є почуття захищеності батьківською любов'ю та адекватне її сприйняття оточуючими.

Зважаючи на актуальність проблеми, метою наукового доробку є висвітлення впровадження в інклюзивне середовище закладу дошкільної освіти інноваційних форм роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.

Важливим кроком на шляху розвитку інклюзії стало заснування широкої сучасної мережі Інклюзивно-ресурсних центрів, які прийшли на заміну застарілій системі ПМПК (психолого-медико-педагогічних консультацій), що дало змогу дітям з особливими освітніми потребами (ООП) мати кваліфікований супровід від 2 до 18 років за місцем проживання.

Для системної реалізації реформи інклюзивної освіти українське законодавство було приведено відповідно до міжнародних норм і стандартів Фонд Порошенка здійснив переклад державною мовою фундаментального міжнародного документу у сфері запровадження інклюзивної освіти – Саламанської декларації і базового документа МКФ-ДП (Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків), який дає змогу перейти від медичної моделі надання освітніх послуг дітям з особливими освітніми потребами до соціальної [6].

В умовах оновлення української освіти особливого значення набуває проблема створення сприятливих умов для розвитку. Виховання і навчання осіб з ООП, які відповідали б завданням реформування освіти на шляху до її відкритості, демократичності та доступності, реалізації основних завдань Нової української школи.

Діти з особливими освітніми потребами відрізняються від здорових дітей своїм підходом до навчання, яке визначається фактором їхнього розвитку. Розумне, цілеспрямоване виховання допоможе компенсувати певний їх дефект, а завдяки компенсаторним можливостям та гнучкості їх нервової системи у процесі виховання відбудеться розвиток особистісних якостей. Головною вимогою до сучасного виховного процесу дітей з особливими освітніми потребами є забезпечення процесу самореалізації та формування соціальних компетенцій кожного вихованця [1].

Навчально-пізнавальна діяльність дитини з ООП не завжди ефективна при використанні традиційних засобів, тому треба поєднувати з інклюзивними засобами. Важливим є застосування специфічних інноваційних засобів навчання та виховання. Використання інноваційних технологій спрямовано на розвиток і вміння мотивувати дії, самостійне орієнтування в інформації, яку

отримують, формування творчого, нешаблонного мислення, розвиток дітей за рахунок максимального розкриття їх природних здібностей.

У роботі з дітьми з ООП варто використовувати такі інноваційні форми як: інтерактивні методи, диференційоване навчання, метод арт-терапії, методику Марії Монтесорі, комп'ютерні технології. Найпопулярнішими є: метод сенсорно-інтегративної логотерапії Маріанни Линської для немовленнєвих дітей; техніки розвитку моторики; сенсомоторні ігри та вправи; соціальні історії для навчання дітей альтернативній поведінці та соціальним навичкам; методи та вправи для корекції поведінки у дітей з ООП [3].

Варто зазначити, що інтерактивні методи найбільше відповідають компетентнісному підходу до навчання і виховання дітей з ООП. Вони не змушують дітей виконувати ті чи інші вимоги, а дають простір для саморегуляції, створюють умови для того, щоб дитина прийшла сама до виконання поставлених завдань. Тому актуальними для інклюзивного навчання є імітаційні, а саме дидактичні ігри, робота в малих групах, технології «портфоліо», кейс методів [2].

Найпростіша форма, що належить до інтерактивного навчання – це робота в парах, що дозволяє дітям набути навичок співробітництва, оволодіти уміннями висловлюватись та активно слухати. Під час роботи в парах можна швидко виконувати вправи, які за інших умов потребують великої затрати часу. Серед них можна застосовувати такі дидактичні ігри:

- «знайди пару» – діти до карток з друкованими буквами добирають рукописні літери. Називають букви, звуки, які вони позначають, складають слова;

- метод «Мікрофон» надає можливість кожній дитині щось сказати, по черзі, відповідаючи на запитання або висловлювати свою думку. Відповіді не коментуються і не оцінюються [5].

Особливу увагу хочемо звернути на метод арт-терапії – це сукупність методик, побудованих на застосуванні різних видів мистецтва, які дозволяють за допомогою проявів креативності дитини корегувати порушення психосоматичних та психоемоційних процесів. Існує безліч різновидів арт-терапії: ігрова терапія, бібліотекотерапія, казкотерапія, казкова імідж-терапія, лялькотерапія та ін. До прикладу, використання казкотерапії дозволяє зняти емоційну напруженість, подолати негативізм, розвиває мислення, готує дитину до сприйняття символічних образів, дає зразок зв'язного мовлення. Як вважає Т. Візель, казкові образи відіграють ключову роль в поступовому переході дитини від реалістичних образів до символічних. Казки слугують своєрідними «місточками» від іконічного (картинного) мислення до неіконічного (абстрактного, не картинного). Дитина, якій не розповідали казок, відстає в засвоєнні букв, цифр тощо. Для дитини, яка не говорить, потрібно добирати казки із позитивним закінченням. Це дає дитині почуття захищеності. Доцільно частину корекційних занять проводити в формі казки, тому використовую маски, театральні костюми, інші атрибути. Казкова імідж-терапія спрямована на миттєве перетворення, зміну поведінкових стереотипів. Недостатньо здорова в психологічному і соматичному сенсі дитина часто звикає до ролі хворого. І

тільки реальна, а не уявна зміна способу поведінки, реальне переодягання здатне допомогти їй знайти альтернативні іпостасі самої себе. Змінюючи свій образ, дитина змінює характер, стиль поведінки і спілкування. Через казкове перетворення діти дуже добре починають контролювати свою поведінку [4].

Таким чином, використання інноваційних форм роботи з дітьми з особливими освітніми потребами вирізняється ефективністю за умови швидкої інтеграції дитини в суспільство, розвитку її комунікативних навичок, освоєнні певного рівня освіти завдяки варіативності використання досягнень науки і техніки в освітньому процесі.

Список використаних джерел

1. Гоцко Г. І. Особливості організації освітнього процесі в умовах реалізації основних засад інклюзивного навчання. *Інклюзивне навчання в Новій українській школі* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. «Інклюзивне навчання в Новій українській школі» (26–27 березня 2018 року, м. Тереховля) : у 2 ч. / Інститут спеціальної педагогіки НАПН України; упорядники : Лапін А. В., Сурмай Л. О., Щуцька О. І. Київ : Інтерсервіс, 2018. С. 28–30.

2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. К. : Академвидав, 2004. С. 56–72.

3. Дубасенюк О. А. Інноваційні освітні технології та методики в системі професійно-педагогічної підготовки. *Професійна педагогічна освіта: інноваційні технології та методики* : монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. С. 14–47.

4. Інноваційні техніки роботи з дітьми з особливими освітніми потребами. / Ткачова Н. Г., Булаш І. В., Турчина І. С. URL: <http://www.molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/11/66.pdf>

5. Педагогічні технології інклюзивного навчання: навчально-методичний посібник для студентів закладів вищої педагогічної освіти / уклад.: А. Василюк, Ю. Бондар, А. Хіля. Вінниця: Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, 2020. 168 с.

6. Теорія і практика інклюзивної освіти : навчально-методичний посібник / упорядн. Бондар К. М. 2-ге вид., доп. Проєкт «Підтримка інклюзивної освіти у м. Кривий Ріг», 2019. 170 с.

Ольга Главацька,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри освітології і педагогіки,

Західноукраїнський національний університет

Галина Олійник,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,

Західноукраїнський національний університет

ГРА ЯК ЗАСІБ СОЦІАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ДОШКІЛЬНИКІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Інтеграція у суспільство дітей з особливими освітніми потребами є вимогою часу. Вона забезпечує процес передачі соціального досвіду з урахуванням їх особливостей і потреб з метою підготовки до дорослого життя.